

László Krasznahorkai

UNUTRAJEŽIVOTINJA

Max Neumann

László Krasznahorkai
Max Neumann

UNUTRAJEŽIVOTINJA

prevela Viktorija Šantić

NASLOV IZVORNIKA
László Krasznahorkai & Max Neumann
ÁllatVanBent
Magvető (Budapest, 2010)

@ 2010 by László Krasznahorkai
@ 2010 by Max Neumann

PREVELA S MAĐARSKOG
Viktorija Šantić

Multimedijalni institut
ISBN 978-953-7372-23-1

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u
Zagrebu pod brojem 888593

Zagreb, listopad 2014.

UnutraJeŽivotinja

I.

Želi se probiti van, i pokušava rastvoriti zidove, ali oni rastežu njega, i ostaje u toj razapetosti, u toj rastegnutosti, i ne preostaje mu drugo nego da urla, i sad je već zauvijek sveden samo na tu razapetost i na to urlanje, sve što je bilo više nije, sve što bi bilo više neće biti, pa tako za njega nema ni onoga što jest. Prostrli su ga u ovaj trenutak, ali su ga iz prethodnog i iz sljedećeg isključili, pa sad urla jedinim urlikom, isključen iz vremena, zaključan u prostor koji mu nije po mjeri, jer u tome je problem, u prostoru, što on s tim prostorom nema veze, on pod milim Bogom nema nikakve veze s tom strukturom, s tim perspektivama, te perspektive nisu pogodne za to da bi u njima mogao postojati, pa tako on i ne postoji, samo urla, a urlanje nije istovjetno postojanju, baš suprotno, ono, urlanje je očajanje, neizrecivo užasan vid osvještenja, kad osuđenik na njega shvati da je isključen iz postojanja, i da puta natrag više nema, ako je puta onamo uopće i bilo, uhvaćen je u zamku, pobjeći se ne može, boli sve, boli ono jedno što je još preostalo, činjenica da je ovamo dospio, u taj prostor koji mu nije po mjeri, i urla, urla

– Želim se probiti van, i pokušavam rastvoriti zidove, ali oni rastežu mene, i ostajem u toj razapetosti, u toj rastegnutosti, i ne preostaje mi drugo nego da urlam, i sad sam već zauvijek sveden samo na tu razapetost i na to urlanje, sve što je za mene bilo više nije, sve što bi za mene bilo više neće biti, pa tako nemam ni ono što jest. Prostrli su me u ovaj trenutak, ali su me iz prethodnog i iz sljedećeg isključili, pa sad urlam jedinim urlikom, isključen iz vremena, zaključan u prostor koji mi nije po mjeri, jer u tome je problem, u prostoru, što ja s tim prostorom nemam veze, ja pod milim Bogom nemam nikakve veze s tom strukturom, s tim perspektivama, ove perspektive, naime, nisu pogodne za to da bih u njima mogao postojati, pa tako i ne postojim, samo urlam, a urlanje nije istovjetno postojanju, baš suprotno, ono, urlanje je očajanje, neizrecivo užasan vid osvještenja, kad osuđenik na njega, ja, shvati da je isključen iz postojanja, i da puta natrag više nema, ako je puta onamo uopće i bilo – uhvaćen je u zamku, pobjeći se ne može, boli sve, boli ono jedno što je još preostalo, činjenica da je ovamo dospio, u taj prostor koji mu nije po mjeri i u tu strukturu i među te perspektive, i netko takav može samo urlati i urlati, a urla ovo, točno ovo.

II.

Nećete me dohvatiti.

Nemam oči, nemam uši, nemam zube, nemam jezik, nemam mozak, nemam dlaku, nemam pluća, nemam srce, nemam crijeva, nemam kurac, nemam glas, nemam miris, nema u meni krvi, nema u meni limfe, nema u meni osjećaja,

nema u meni vjernosti, ne poznajem glad, ne poznajem putove, i ne poznajem bol, ne poznajem smjerove, ne poznajem skrovišta i neću ih nikada ni tražiti, i ne znam ništa o zemlji, o znoju i opasnosti, ne znam ništa o koži, o mesu, o gnoju i kostima, uzalud netko na mene viče, ne razumijem ga jer ništa ne čujem, uzalud me netko udara, ne vidim ga jer sam potpuno slijep, ne znate kakav sam i što sam jer me ne možete ni zamisliti, ni u snu me ne možete prizvati jer me nema među slikama koje ste dosad vidjeli, nema za mene mjesta u vašim glavama, nema za mene mjesta u vašim dušama, nema za mene mjesta na vlažnim membranama vaših očiju, i nema u meni pitomosti, nema u meni obzira, nema u meni promišljenosti, nemam sjećanja, nemam prošlosti, nemam vrijeme, nije me rodila majka, nisam nastao, samo jesam, ne trebam jesti, ne trebam piti, i ne trebam ni jebati, i nemam potrebu za zrakom, i nemam potrebu za slobodom, i nemam potrebu ni za čim jer mi ni od vas ni od ikog drugog ne treba ništa da bih postojao, jer nisam životinja, i nisam mōra, niti sjenka, niti kurjak, ne proždirem djecu, i moj put ne vodi iz pakla niti u pakao, ne možete me opisati, ne možete me naslikati, i ne možete o meni napisati nijednu melodiju jer ne znate što

je trenutak, jer ne znate što je vječnost, jer ne znate ništa, baš ništa, ali baš ništa ni o čemu, jer ne znate ni misliti o meni, jer ne znate ni biste li me se bojali ili drhtali preda mnom, ili strepili od mene, ni to ne znate, a vrijeme je da me se počnete bojati i drhtati preda mnom i strepiti od mene, i da se sakrijete, i da se pokupite, i da se izgubite, i premda vam neće uspjeti niti se sakriti, niti se pokupiti, niti se izgubiti, ipak bježite, iako je to nemoguće, jer pobjeći se više ne može, jer ovdje sam, ovdje, sasvim blizu, da imam miris, sad biste ga već trebali osjetiti, da imam oblik, sad biste ga već trebali uočiti, ali nemam ni miris ni oblik, jer nigdje ne stanem, jer je u meni samo mržnja, samo gađenje, samo strah, samo mržnja.

Nikada me nećete dohvatiti.

Ako se odavde izbavim.

III.

Prevelik sam.

Prejak.

Toliko sam velik da mogu dosegnuti krošnje dvaju stabala, da mogu dosegnuti tornjeve dviju crkava, da mogu dosegnuti dva sela, da mogu dosegnuti dvije zemlje, da mogu dosegnuti dva kontinenta, i da se, ako to želim, mogu protegnuti duž čitavog Atlantskog oceana, da, ako to želim, mogu posegnuti od Amazone do japanskih otoka, da mogu posegnuti od Sjevernoga pola do Južnoga pola, da mogu posegnuti od Havaja do Békéscsabe, da mogu posegnuti od Seattlea do Sidneyja, dadada mogu obuhvatiti Zemlju oko ekvatora, da i poprijeko mogu obuhvatiti Zemlju na sve načine, do te je mjere mogu obuhvatiti da čak i visim s nje, ma dvaput je mogu obuhvatiti, ma triput je mogu obuhvatiti, ma mogu je obuhvatiti sto puta, ma tisuću, ma milijun, ma Zemlju mogu obuhvatiti milijardu milijarda puta, a mogu posegnuti i od Zemlje do Mjeseca, toliko sam velik da ne stanem ni u sustave Mliječnoga puta, toliko, ali toliko sam velik da, ako to želim, mogu dosegnuti i dvije galaktike, i toliko sam

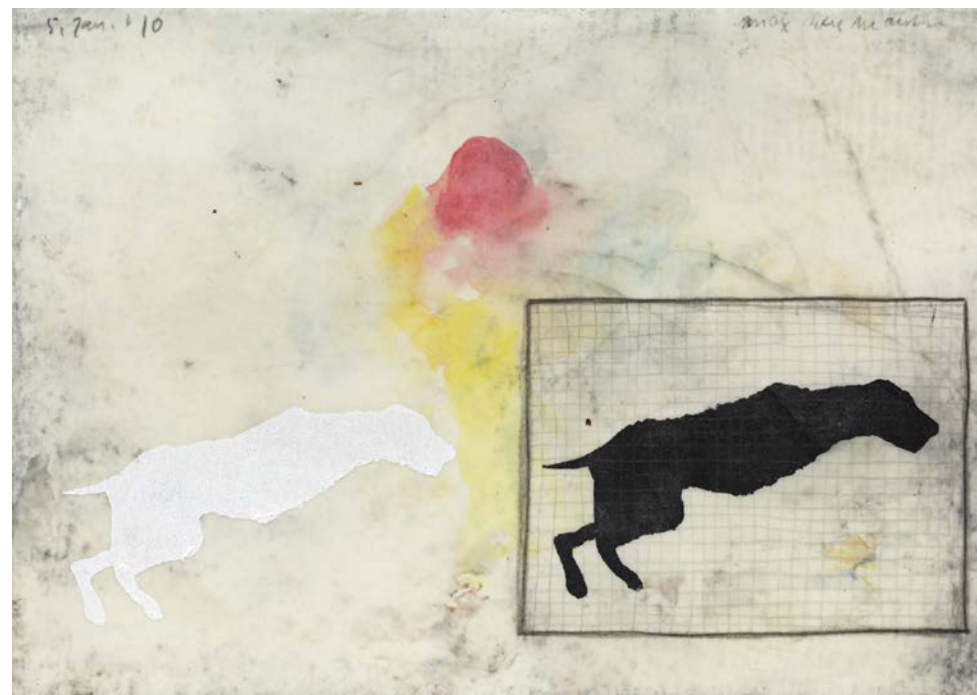

velik da mogu dosegnuti i sto galaktika, ma mogu dosegnuti sve galaktike, i toliko sam velik, ali toliko, da, ako to želim, mogu obuhvatiti čitav univerzum, ali za mene ni to nije dovoljno veliko, jer toliko sam velik da ni čitav vaš univerzum nije dovoljno velik da bi bio veći od mene, jer ja sam veći čak i od univerzuma, jer sam veći od svega što je beskonačno, veći sam i od najvećega broja, jer sam veći od svega što ima mjeru.

I jak sam. Prejak. Toliko sam jak da zubima mogu prelomiti nož, zubima mogu prelomiti mač, mogu prelomiti kuću, mogu prelomiti sto kuća jednu za drugom, mogu prelomiti tisuću kuća jednu za drugom, mogu prelomiti sve kuće u gradu, mogu prelomiti sve kuće u svim gradovima, toliko sam jak da po sredini mogu prelomiti sve mostove na Zemlji, da mogu slomiti sve čelične tornjeve na Zemlji, toliko, ali toliko sam jak da mogu prelomiti kontinente, da mogu slomiti dno Atlantskoga oceana, pa mogu prelomiti dno Tihoga oceana, pa dno Indijskoga oceana, toliko da mogu prelomiti dna svih mora, i ako to želim, mogu prelomiti čitavu Zemlju, uhvatim je za jedan kraj i hopla, već je u dva dijela, ali mogu ja, ako to želim, slomiti i Mjesec, i mogu slomiti sve planete u Sunčevu sustavu, ma ja mogu slomiti sve zvijezde na nebu, štoviše, toliko sam jak da mogu razbiti i nebo, pa neće biti neba, i neće biti Zemlje, i neće biti mora, i neće biti kontinenata, i neće biti gradova, i neće biti kuća, i neće preostati nijedan mač, i neće preostati nijedan nož, toliko, ali toliko sam jak, jer prejak sam, kažem – ali zasad još ništa od toga, jer zasad još ne želim sve otkriti, jer samo želim da znate kako mi je dovoljno i to što sam veći od vas svih, i dovoljno mi je i to što sam jači od vas svih, ja, komu je dovoljno i to da vas pobijedim, i pobijedit ću vas, jer ja ću na kraju pobijediti.

IV.

Za mene je svaki prostor uzak. Krećem se, skačem, bacam se, i začas se nađem u prostoru koji mi je preuzak, nepodnošljivo je uzak, premda je ponekad samo uzak, i baš tada kad je samo uzak, kad je taj prostor samo pomalo uzak, tada je najnepodnošljiviji, skočim i začas se nađem u nečemu što je suviše nazvati prostorom nedostatne veličine, jer ne radi se jednostavno

o njegovoj veličini, nego o tome da u trenutku kad skočim, i kad se nađem u tom prostoru, smjesta bivam i uhvaćen, uhvatio me prostor u koji sam tako neoprezno uskočio, i ne radi se o tome da nisam dovoljno oprezan, jer dovoljno sam oprezan, možda čak i previše, već o tome da bez obzira na to kamo skočio, sigurno ću dospjeti u prostor koji mi je uzak, ponekad samo uzak ali često izuzetno takav, neizdrživo, osjećam kako me taj prostor opleće poput kaveza, kamo god se u njemu pomaknuo, smjesta mu dođem do kraja, štoviše, jedva se i pomaknem, a kraj tog prostora već dođe do mene, kažem, kao da uskakujem u kavez, kao da uvijek jedino u kavez i mogu uskočiti, no drugog izbora nemam, moram skočiti, a ako skočim, smjesta zaglibim u tom prostoru, koji je, kao što sam rekao, često uzak do ludila, osjećam se otprilike tako, kao da nisam uskočio u kvadratnu rešetku, ili još gore, u nešto pravokutno, nego u tim trenucima imam osjećaj da sam dospio ravno u prostor koji je krojen točno za mene, pod tim mislim da je točno moje veličine, to je ono što najviše izluđuje, jer ne moram se ni pomaknuti, tu rešetku posvuda dodirujem, jer svejedno je od čega se sastoji kraj tog prostora, za mene je on rešetka, rešetka kaveza, i u tom trenu

nema milosti, pokušavam se osloboditi, ali i nakon najmanjeg pomaka osjetim kako je svaki pokušaj smiješan, jer u tom je prostoru, u tom prostornom kavezu, sve uređeno upravo tako da baš on u njemu nedostaje, prostor, tako se to treba zamisliti, i kažem to svakomu tko također mora skočiti, jer on će razumjeti na što mislim kad kažem da to treba zamisliti tako da upravo prostora nema, odnosno da u tom prostoru, osim onoga koje zauzizam, nema slobodnog mjesta, odnosno, to zapravo i nije prostor, samo rešetka po mojoj mjeri, u to uskakujem, i ustvari kad o tome bolje promislim, to je tako i kad mi se učini da je taj prostor u koji sam tako uskočio nešto širi, jer zapravo zbog same svijesti o tome da ću, ako se na ovu ili onu stranu protegnem još četiri, još šest, još sedam centimetara smjesta dotaknuti rub rešetke, kraj te rešetke započne zapravo ondje gdje pomislim da ću ubrzo naletjeti na njezin kraj, pobjeći je, dakle, nemoguće, ako skočim da ti pregrizem grlo, zasigurno sam i neizbježno uskočio u zamku, o bijegu nažalost nema govora.

Tvoje grlo.

V.

Ja sam taj koji će se probiti. Mene je nemoguće s bilo kim zamijeniti, svaki strah koji se ne odnosi na mene pogrešan je i suvišan, jer mene ćete prepoznati kad za to dođe vrijeme, pogrešno je misliti kako je ovo valjda on, jer kad ja budem došao, u tome neće biti nikakve neizvjesnosti, neće biti ako, i neće biti valjda, znat ćete sa sigurnošću da je to on, odnosno ja, jer nemojte očekivati čudovišta s rukama i nogama, i nemojte očekivati čudovišta bez ruku i nogu, jer neću iskrsnuti iz mraka, niti se iznenada stvoriti iz nekakvog blistavila, i ne računajte da ću se pojaviti ispod zemlje, niti da ću stići odozgo s planina, ili s nebesa, besmislen je svaki u strepnji nastali crtež, svaka u strahu napisana riječ, svaki u zabrinutosti odsviran ton kojima me pokušavate predvidjeti, jer nema potrebe za predviđanjem, nema potrebe da me predočite prije no što dođem, bit će dovoljno da me vidite onda kad budem tu, jer doći ću, i bit ću tu, i tada više neće biti vremena za razmišljanje, i gledano unazad, svako će prethodno nagađanje tko sam biti suvišno, što ujedno znači, ponavljam to iznova, da nema smisla unaprijed nagađati tko ću biti, saznat

ćete kad budem, kad se stvorim ondje pred vama iz iznenadnog, iz neočekivanog, jer bit će iznenadno, i neočekivano, zato je vaše iščekivanje besmisleno, jer vi mislite: jednom će iznenada doći, jednom će neočekivano nagrnuti – to jednom, ta nada da između mene i vas još ima vremena, to je potpuna glupost, jer u stvarnosti ću se ondje naći brzinom koju je nemoguće izmjeriti, nema te štoperice kojom bi ti mogao izmjeriti koliko će brzo biti to brzo,

jer prije mene nema prošlosti, a nakon mene neće biti potrebe za budućnošću, jer neće biti budućnosti, s obzirom na to da moje postojanje ne mjeri vrijeme, jer ono što u jednom trenutku još nije tu, u sljedećem je već ovdje, bezvremeni – eto taj sam, bit ću onaj koji će jednom jednostavno biti ondje, neposredno pred vama, i naravno, neposredno pred tobom, da, stvorit ću se ondje ni iz čega, propet ću se, i rastrgat ću ti lice, i kakva ti je onda korist od sveg tog čekanja provedenog u trepetu, strepnji i strahu, najjednostavnije je da se predate sudbini, jer dovoljno je da znate da ću doći, da će doći dan, da će doći sat, i da će doći minuta i trenutak kad jednostavno neće biti dalje, podignut ćeš glavu s današnjih novina, ili ćeš tek onako slučajno podići pogled, a ja ću stajati pred tobom, i u tom trenutku više neće biti dvojbi jesam li ja taj koji je stigao, jer da, to ću biti ja, jer probit ću se odavde, i bit ću tamo, i tada me se više ni s kim neće moći zamijeniti.

VI.

Zaključajte vrata, i ispunite procjepe, postavite grede, razvucite bodljikave žice, i zaštitite se sa svih strana, ali znajte, uzalud vam zaključavanje, uzalud vam ispune, uzalud vam grede, i uzalud vam žice, jer nema tog procjepa, tog utora, te napukline, koji bi meni predstavljali prepreku, ali slobodno osigurajte ulaze, pribijte daske na prozore, zazidajte dimnjake, i branite se jer ću

se probiti, i stići ću, i naravno, zatvorite djecu na sigurno, i naravno, opskrbite se oružjem, i organizirajte obranu, i razmjestite nadzorne službe, i postrojite kordone, i postavite nagazne mine, učinite to, pripremajte se, ali protiv mene sve što učinite je uzalud, protiv mene se uzaludno pripremate, jer protiv mene ne može se učiniti ništa, i protiv mene se ne može dovoljno pripremiti, jer ste nezaštićeni kad ja dođem, jer ne postoji ništa što bi mene moglo spriječiti, ne postoji ono što bi me moglo zaustaviti kad ja jednom krenem, sve što poduzmete potpuno je beznadno, uzalud se pokušavate oduprijeti, nećete postići ništa, jer ne znate tko sam, i ne poznajete me, jer mene moja nepoznatost štiti od vaših priprema, nevidljiv sam protivnik, i saznat ćete ubrzo što znači nevidljiv, a pogotovo što znači protivnik, jer ja nisam bilo kakav protivnik, nisam ni protivnik, već udar koji se obrušava, a obrušava se onda i ondje i na one, kad, gdje i na koje želi, a ja se želim obrušiti na sve vas, i hoću, obrušit ću se na vas, a vi nećete biti u stanju protiv mene učiniti ništa, jer ja sam neshvatljiv, nemate pojma odakle i kad, a najviše od svega ni najblažeg pojma nemate o tome što ću učiniti kada dođem, u svakom slučaju, umirite duše tako što ćete

preda mnom skloniti djecu, što ćete preda mnom zakračunati vrata, što ćete ispuniti procjepe, da ne bih kojim slučajem ušao kroz njih kada dođem, slobodno vjerujte u to da se protiv mene možete obraniti, ali i strepite od toga da ta obrana neće biti dovoljna, jer neće, oko toga neka ne bude dvojbe, jer ja sam neprepoznatljiv i nevidljiv i neshvatljiv, ne znate ni kad, ne znate ni gdje, ne znate ni zašto, to je ono što bi vas najviše od svega moglo uznemirivati, jer na zašto nema odgovora, i neće ga nikada ni biti, ali u vama zapravo nema odgovora ni na što, stojite tamo sami, izvodite gluposti s bravama, radite budalaštine s bodljikavim žicama, uzdišete i mučite se i stenjete pod težinom greda koje želite postaviti protiv mene, i dobro je to tako, to tako i treba biti, jer ste zreli za propast, a ja dolazim zato da bi sav taj strah, sav taj trepet i strepnja i briga, koji ste vi, imali smisla, i imat će smisla, oko toga također neka ne bude nikakve dvojbe, jer doći ću, jednoga ću dana biti tu, možda čak i ne u jednom obličju, već odmah u dva, ili tri, ili četiri, jednoga ću dana doći, i rastrgat ću vam njuške, jer ja sam uništenje.

8. Jan. 10 Max Klee

VII.

Ti si mi gospodar, u tebi sam, baš u tebi, koji tu stojiš, sklopio si ruke iza leđa, oprezno si se nagnuo naprijed, i gledaš me, ali što si ti to umišljaš, gdje si, u zoološkom vrtu?, na cvjetnoj livadi?, u voćnjaku?, e pa nisi ni u zoološkom vrtu ni na cvjetnoj livadi ni u voćnjaku, nego si sam u sebi, sam samcat ondje gdje između tebe i mene nema nikakve udaljenosti, jer nisam tamo vani, nego sam ovdje unutra, jer sam oduvijek i bio u tebi, isprva tek kao nekakva stanica, ili možda greška u stanici, ali onda sam iznenada narastao, pa sad u punoj snazi postojim u tebi, posvuda me nosiš sa sobom, imaš lijepo držanje, imaš lijepu odjeću, imaš lijep kaput, imaš lijepe cipele, lijepe, sjajne, nema na njima ni zrnca nečistoće, ni kapi blata, ni kapljice prljave bljuzgavice, ničega, elegantan si, išao si, šetao si, i sada te nešto zaustavilo, ili si možda jednostavno pomislio, e sad ću stati, sklopit ću ruke iza leđa, i pogledat ću nešto, pogledat ću što li je to tu preda mnom, to si pomislio i to si i učinio, samo što sam ja unutra, nosiš me u sebi, i u tome ne pomaže ništa, ni lijepo držanje s lijepo nakrivljenom glavom, ni lijepa odjeća, ni lijep kaput, niti one dvije

cipelice koje tako lijepo blistaju od čistoće, ništa, a sada ti se još roje i lijepe misli, kao na primjer, vidi, vidi, što li je to tamo, izgleda prilično zastrašujuće, mora se priznati, kažeš razgaljeno i naivno, sklapaš ruke iza leđa, čiste cipele lijepo privlačiš jednu do druge, premještaš težinu na lijevu stranu, i gledaš me, zabunom, jer ne vidiš mene, makar tako i mislio, jer ja, ovo što izgleda toliko zastrašujuće, to se nalazi u tebi, jer ja sam u tebi, i gledam tvoje lijepe misli, dok misliš kako je ugodno tu u voćnjaku, kako je predivno tu na cvjetnoj livadi, kako je krasno tu u zoološkom vrtu ovako lagano šetati, a ja gledam te lijepe misli, i motrim kako lijepo gledaš, i kako razmišljaš, no tu sam unutra, i protežem se prema van, unutra sam, i sve se više napinjem, i uvijek prema naprijed, i uvijek prema van, i u jednom ću se trenu probiti, i tada će doći kraj lijepim mislima, doći će kraj lijepom pogledu, i doći će kraj lijepoj odjeći, i lijepom kaputu i načinu na koji tako lijepo držiš glavu, i gledaš, jer tada više ni u što nećeš gledati, nećeš ti više imati ni očiju, jer to će mi biti prvo, da ti iskopam oba, jer doći ću silovito, još samo nekoliko trenutaka i izbit ću iz tebe, i postat ćeš onaj koji sam ja, a koji sam oduvijek i bio ja.

VIII.

Sâm sam, beskrajno sam, toliko sam da osim mene nikoga drugog i nema, ovdje sam ja, ali čak ni ja u potpunosti, jer sam upravo u skoku, zapravo sam zatvoren u luku u kojem upravo skačem, možda sam zbog toga toliko sam, jer ne znam ni za što osim za skok i za luk koji sad moram izvesti u tom skoku, pripremao sam se za taj skok, jer sam se pripremao za taj luk, volim zrak, i jako volim taj luk u zraku, taj je luk nevidljiv, taj luk ja opisujem, ja ga upisujem u zrak, i stvarno sam se pripremao, godinama, neizmjeran se niz godina pripremam za taj skok, u mislima sam ja to izveo već stotinu i tisuću puta, vidio sam pred sobom kako u jednom trenu uzimam zalet, vidio sam pred sobom luk koji izvodim, jer dosad sam inače samo vrludao, glava pognuta, gurnuta naprijed, nosom njušim tlo, nešto tražim, slijedim neki miris, ali miris se izgubio, više ga ne osjećam, zatim tražim novi, ponovo slijedim neki miris, ali ponovo nestaje, odlepršao je, ishlapio, ali ja nastavljam riti zemlju, vrludam tamo-amo, bez cilja, bez plana kamo i zašto, ali usput se pripremam, pripremam se za ovaj skok, za ovaj luk koji ću jednom upisati u zrak, i tako sam sad tu, nalazim se u sredini toga luka, osjećam da

me taj skok tim lukom gotovo udvostručuje, utrostručuje, učetverostručuje, ustostručuje i utisućustručuje, ali sam sâm, beskrajno sam, toliko sam da osim mene ničega drugog i nema, barem još ne zadugo, jer čim opišem taj luk, kad taj godinama, neizmjeran niz godina pripreman skok bude priveden kraju, i doskočim na tlo, smjesta ću rastrgati sve što se nađe preda mnom.

Ako doskočim.

IX.

Trenutak u kojemu ću poludjeti je tu, svatko misli da sam čudovište, a zapravo sam tek netko tko je zalutao u lažan prostor, to je sve, godinama, godinama neizmjerne dubine lutam varljivim perspektivama, otvori se jedna i ja krenem, i tek godinama poslije, godinama neizmjerne dubine poslije postaje mi jasno da sam pogriješio, da ovo ne vodi nikamo, započne nova godina neizmjerne dubine, i ja iznova naiđem na novu perspektivu, i ja iznova povjerujem da je ta perspektiva prava, i ponovo krenem smjerom koji je prema toj perspektivi unaprijed, ali ni on nikamo ne vodi, samo naprijed, u takozvani beskraj, samo što ja mrzim ono što je beskrajno, u meni obitava neizreciva mržnja prema beskraju, prema svemu što sugerira da mu je razmjer neizmjeran, jer nije, meni je to potpuno jasno, jer baš sam dovoljno bludio, baš sam dovoljan broj godina neizmjerne dubine protratio kako bih pronašao kraj nekog smjera, pa da znam: beskraj je prevara, beskraj je prevara u prostoru, beskraj je prevara u dimenzioniranju, i svaka je aspiracija na beskraj: zamka, i to zamka u koju uvijek iznova mora ušetati onaj tko, kao i ja, traži kraj

nekog smjera, nemam druge aspiracije nego da jednom, rekao sam, nego da jedan jedini put pronadem gdje je kraj nekog smjera, ići nekim putem, recimo, nekom cestom, izbjeći smiješno bratstvo pasa lutalica, ići, slijediti pravocrtan smjer, i dospjeti tamo gdje piše: kraj, samo što mi to nikad nije uspjelo, nigdje nikad nisam naišao na ploču na kojoj bi pisalo: kraj, ne, besmisleno je to dalje raditi, radim to niz godina, neizmjereno dubok niz godina, i dalje jednostavno više ne ide, za mene nema više naprijed, znam da je trenutak u kojem ću poludjeti tu, jer ludilo nije drugo doli glad, a ja sam neizrecivo gladan, muči me, vječito me muči glad, pojeo bih bilo što, bilo što što bih našao na putu, ali ne nalazim ništa za jelo, ništa čime bih mogao ublažiti glad, tako da ću poludjeti, evo još jednog puta, nalijevo do kraja linija ponovo označava perspektivu, linija kojom se može zadati smjer, ali ne, nikako, dalje ne ide, nema više naprijed, stat ću, i zaurlat ću, a zaurlat ću da sam se umorio, da me muči glad, da mrzim beskraj, i mrzim perspektivu, i mrzim sve što postoji, a najviše od svega mrzim to što urlam tu u beskraj.

X.

Sad gledam zvijezde, i moja dva brata blizanca također gledaju zvijezde, gledamo zvijezde na nebu, i sva trojica urlamo na zvijezde, ne znamo zašto, ali dobro je urlati, i to bi uvijek bilo tako kad bismo prije akcije sjeli vani na otvoreno, bilo je dobro po tako vedru vremenu, kad pogled seže daleko, sve do zvijezda, gledati upravo njih, zvijezde, i tada je dobro urlati, s braćom blizancima rado gledam uvis te i ja urlam, bilo je to dobro, a dobro je i danas, sjediti ovdje, gledati kako ta zvijezda sjaji iznad nas, i urlati, dobro je to tako, nitko od nas nije nervozan, nikad nismo nervozni, pogotovo ne po tako vedru vremenu kad se nebo dobro vidi, i kad se mogu vidjeti boje, jer nije istina da mi ne vidimo boje, jer nije istina da ih ne možemo vidjeti, to je nešto o čemu mi malo drukčije razmišljamo, naime, mi za to imamo poseban osjet koji nam ukazuje na boje, i mi pomoću njega s najvećom preciznošću znamo kako je ovo ove, a ono one boje, na taj smo način upravo mi najbogatiji, jer za nas sve ima boju, samo što mi to ne vidimo nego znamo, odnosno načistu smo s tim da one postoje, kao i s tim kakve su te boje, nema veze što bi se za ono što vidimo moglo reći da boje

gotovo i nema, odnosno da joj je raspon tek od crne do sive, i to u beskrajnom spektru nijansi, jer važno je jedino to da mi posvuda, kamo god pogledali, što god vidjeli, sa smrtnom sigurnošću znamo da su boje tamo, pa tako i ondje gore – teško je to uopće i reći – u koliko se boja pred nama pokazuje nebo i sve te milijarde zvijezda, nama barem, meni i mojoj braći blizancima, ta je slika, koju gore vidimo, u svakom slučaju izuzetno raskošna, nije nikakvo čudo što smo se u ovom položaju voljni zadržati čak i po sat-dva, jer nas ovakve večeri jako vesele, kad prije no što započne darmar dobijemo ovih sat-dva vremena, i kad možemo gledati zvijezde, jer znam da sam već rekao da ih volimo, ali ne i koliko mi volimo te zvijezde, jer molit ću lijepo, volimo ih jako, i u tim trenucima ne mislimo unaprijed što će biti kad započne hajka, i kad nas trojica nerazdvojne braće rastrgamo na komade onoga čiji su nam miris zadali, hoćeš li to biti ti ili netko drugi, nas to ne zanima, u ovakvim trenucima ne postoje misli, samo ono vedro nebo iznad nas, ona beskrajno raskošna paleta boja, kad jedan od moje braće blizanaca pita – Vidite li vi to? – a ja i moj drugi brat blizanac samo kimnemo zajedno, i još više podignemo glave, sasvim ih nagnemo unatrag kako bismo još bolje vidjeli, i ponovo počnemo urlati.

XI.

Povucite se u zaklon i spremite na sigurno sve što vam je važno, odnesite pod zemlju sve što imate, ponesite nakit, hranu, fotografije djeteta, fotelju u kojoj ste voljeli sjediti s knjigom u ruci, zavjese s prozora iza kojih ste se osjećali zaštićeno, uzmite sve što vam je bilo drago, uzmite osobne iskaznice i krsne listove, podignite novac u banci i skrijte ga u podrumu iza zida, ali zaista sav nakit, i svu hranu, svaku fotografiju djeteta, svaku fotelju i svaku dragu knjigu, sve zavjese i sve dokumente, i zaista sav novac do posljednjega centa, i dobro ih skrijte, ali stvarno dobro tamo ispod zemlje, kako biste barem dotle mogli živjeti u uvjerenju kako sve to ima smisla dok mi ne stignemo, barem dotle tražite zaštitu dok ste u stanju nadati se da još nismo tamo, vjerujte i nadajte se, iskreno se nadajte i vjerujte kako je pametno pripremati se za naš dolazak, slobodno se selite i pakirajte, odnesite te gomile stvari u sanducima, nosite ih jednog za drugim, dolje pod zemlju, barem dotad nećete misliti na to da nas ne trebate očekivati, da se ne trebate bojati što dolazimo, i da zbog nas ne trebate strepiti od toga što dolazi dan kad ćemo doći,

s obzirom na to da je on već tu, s obzirom na to da je taj dan došao, i niste ni primijetili da je stigao, tu smo, vidimo sve, vidimo što izvodite s tim vašim sandučićima, vidimo što izvodite s tim vašim imovinicama, i vidimo što izvodite s djetetom, sve mi vidimo tu odozgo, jer motrimo na vas, da pogledate uvis i vi biste mogli vidjeti bljeskove u našim očima, ali ne gledate uvis, i tako vam prolazi dan, i tako vam prolazi život, jer pred nama se ne možete skriti, nema pod zemljom tako duboke točke koja bi vam mogla biti utočište, ovdje smo, gore, evo tu, odavde gledamo što radite tamo dolje, ali mi sve to i ne moramo gledati jer ionako već znamo sve o vama, jer vam je donesena presuda, i ne zaslužujete zemlju, to piše u presudi, jer ste prokockali sreću na zemlji, to piše u presudi, jer ste postali nedostojni toga da zemlja bude vaša, vi ćete sada odavde nestati i doći će netko potpuno drugi, neki drugi stanovnik zemlje, vama je kraj, ovdje vam ne može ostati ni traga, to piše u presudi, tako da sad već slobodno možete odložiti taj posljednji sanduk, i to je napisano u presudi, a mi smo došli izvršiti tu presudu nad vama.

XII.

Maleni moj gospodar, gdje si? Tražim te amo, tražim te tamo, no ne nalazim te, a jako te tražim, jer ti si moj maleni gospodar, i ne nalazim zdjeličicu, a tu je, tu je, tu je vrijeme za večeru, i stvarno bi mi trebala moja zdjeličica, jer bi mi stvarno trebala večera u njoj, kažem to samo zato jer je vrijeme za večeru, inače se ne bih oglasio, inače mi ne bi toliko trebala moja zdjeličica, i inače mi ne bi toliko trebala ni večera, ali što mogu kad je vrijeme za večeru, a kad je vrijeme za večeru treba večerati, a ne se potucati za tobom u mraku, inače ne znam ni zašto je ovdje tako mračno, kako ću u tom mraku pronaći svoju zdjeličicu, i kako ću ovako večerati, ništa ne razumijem, ali stvarno, gdje si, maleni moj gospodar, zašto te ne mogu naći, zašto ništa ne vidim, ovdje dolje je potpuni mrak, i u ovom mraku stvarno ne znam gdje da te tražim, maleni moj gospodar, daj mi zdjeličicu, daj mi večeru, i lijepo te molim, ne čini mi više to, i svake večeri, kad je vrijeme za večeru, daj mi zdjeličicu, i stavi u nju, lijepo te molim, moju večeru, jer moram večerati u svako vrijeme za večeru, i svaki dan moram večerati u svako vrijeme za večeru, i to mora

biti tako svakoga dana i svakoga tjedna i svakoga mjeseca i svake godine, sve dotle dok ne narastem, kad mi više neće trebati tvoja zdjeličica, jer ću ti tada otrgnuti uho, iščupati ti nos, iskopati ti oči i oderati bradu, rastrgat ću ja tada tebi čitavu glavu, i svake ću godine pojesti jednu djevicu iz Atene, i otada nadalje mi više neće trebati tvoja večera.

Maleni moj gospodaru.

XIII.

Maleni moj gospodaru, gdje si? Tražim te amo, tražim te tamo, no ne nalazim te, a jako te tražim, jer ti si moj maleni gospodar, i ne nalazim zdjeličicu, a tu je, tu je, tu je vrijeme za večeru, i stvarno bi mi trebala moja zdjeličica, jer bi mi stvarno trebala večera u njoj, kažem to samo zato jer je vrijeme za večeru, inače se ne bih oglasio, inače mi ne bi toliko trebala moja zdjeličica, i inače mi ne bi toliko trebala ni večera, ali što mogu kad je vrijeme za večeru, a kad je vrijeme za večeru treba večerati, a ne se potucati za tobom gore u mraku, a zatim se potucati za tobom dolje na svjetlu, inače ne znam ni zašto je gore tako mračno, i zašto je dolje tako svijetlo, kako ću u tom mraku i na tom svjetlu pronaći svoju zdjeličicu, i kako ću ovako večerati, ništa ne razumijem, ali stvarno, gdje si, maleni moj gospodaru, zašto te ne mogu naći, zašto mi se barem ne javiš, ovdje gore je potpuni mrak, a tamo dolje je potpuno svijetlo, i u ovom mraku i na tom svjetlu stvarno ne znam gdje da te tražim, osim mraka i svjetla zaista nema ničega drugoga, maleni moj gospodaru, ne čini mi to, daj mi moju zdjeličicu, daj mi večeru, i lijepo te molim, ne čini mi više to, i svake večeri, kad je

vrijeme za večeru, daj mi moju zdjeličicu, i stavi u nju, lijepo te molim, moju večeru, jer moram večerati u svako vrijeme za večeru, i svaki dan moram večerati u svako vrijeme za večeru, i to mora biti tako svakoga dana i svakoga tjedna i svakoga mjeseca i svake godine, sve dotle dok ne narastem, kad mi više neće trebati tvoja zdjeličica, jer ću ti tada otrgnuti uho, iščupati ti nos, iskopati ti oči i oderati bradu, rastrgat ću ja tada tebi čitavu glavu, i svake ću godine pojesti deset djevica iz Atene, i otada nadalje mi više neće trebati tvoja večera ni gore ni dolje.

Maleni moj gospodaru, samo se šalim.

XIV.

Sve je ovdje ponovo naše, ponovo je naše, jer smo povratili vlast na zemlji, i nakon boja nije ostalo ništa, sve smo satrli, sve smo potrli, sve smo istrijebili, samo pusta zemlja, samo je ona ostala, nema nikakvoga cvijeća, nije ostala ni travka, nijedno polje ni livada ni šuma ni ocean ni more ni zaljev ni kontinent, samo debeli, mrtvi pepeo na svemu što je bilo, jer nema više planina, i nema više rijeka, i ništa se ni nad čim ne uzdiže, i ništa nikamo ne teče, ni košnicu, ni vršak koplja, ni markicu skorenu na sedmoj stranici albuma za markice, ni pišljivo magareće uho u knjizi kaznenoga zakona, jednostavno ne nalazim više ništa, ništa, jer nema više ni gradova, i nema ni cesta, i nema tornjeva, i nema bunkera, i nema ledenih santa, i nema tropa, i nema više ničega da se otopi, i nema više ničega da se isuši, nećete pronaći nijedan oblak na nebu, i nećete pronaći nijedno sunce i nijednu zvijezdu, jer nećete gore naći ni nebo, jer nema više gore, i nema više dolje, samo pusta kora, samo pusta krivina, luk na kojemu još ima mjesta samo za nas, jer iščezao je svaki miris i zvuk, i više nigdje ne puše nikakav vjetar, u mržnji smo sve obustavili i sve učinili nedogodehim, ni jezgra

više ne puca u materiji, jer nema više snage koja bi išta pokretala, i nema više promjene, jer nema više smjera kojim bi išta krenulo, nema, zauvijek je usahlo ono što je uvijek napinjalo uvis, e pa sad neće više nikad ništa napinjati, a nema ničega ni za jelo, i nema ničega ni za piće, ali nema nigdje ni gladi ni žeđi, jer nema nikoga tko bi gladovao, i nema nikoga tko bi žeđao, i nikad više ništa neće gorjeti, i nijedna rana više neće krvariti, jer nema što da gori, i nema što

da krvvari, tako nema što da se ugasi, i nema što da se povije, jer nema više ni rana, i neće se više čuti nikakva pripovijed, nema spomena, nema tragova, nema suda i nema grijeha, i nema kazne, odavna je iščezla posljednja riječ, a nema više ni onoga tko bi rekao koja je ona bila, a nas to ionako ne zanima, jer mi smo i htjeli da vam se izbriše svaki trag, da sidete sa scene, i tako sad više nema tragova, i scena je prazna, mi smo sve svršili, i dobro je tako, na zemlji je ostala samo pusta kora, samo debeli, crni, mrtvi, hladni pepeo, stojimo u njemu, jedan nasuprot drugom, napeti, s obje strani sami mišići, i sad je još jedino pitanje, od nas dvojice, tko će biti kralj.

AUTOR László Krasznahorkai & Max Neumann
NASLOV UnutraJeŽivotinja
IZDAVAČ Multimedijalni institut
Preradovićeva 18
HR-10000 Zagreb
TELEFON + 385 /0/ 1 48 56 400
TELEFAX + 385 /0/ 1 48 55 729
E-MAIL mi2@mi2.hr
URL <http://www.mi2.hr>

BIBLIOTEKA VIZUALNI KOLEGIJ
UREDNIK Petar Milat

PRIJEVOD Viktorija Šantić
LEKTURA Dinko Telečan

OBLIKOVANJE Damir Gamulin Gamba
PISMA RM Regular, HypeForType
PAPIR Munken
TISAK Tiskara Zelina
NAKLADA 300

Zagreb, listopad 2014.

Program Vizualnog kolegija potpomažu
Hrvatski audiovizualni centar (HAVC) i Ured za
obrazovanje, kulturu i sport Grada Zagreba

Vizualni kolegij

UNUTRAŠNJA ARHITEKTURA

ISBN 978-953-7372-23-1